

Maria Stachnik

Redaktor prowadzący numeru

Od redakcji

W erze wszechobecnego Internetu, nowych mediów, zmian kulturowych i technologicznych, biblioteki z tradycyjnymi zbiorami papierowymi wydają się być archaizmem. Większość cennych zasobów zostaje poddana procesowi digitalizacji i cyfryzacji, a nośnik, jakim jest papier, jawi się w tym kontekście jako przeżytek. Kilka kliknięć myszką pozwala na dotarcie do bogatych źródeł informacji na całym świecie poprzez elektroniczne katalogi, biblioteki cyfrowe i różne wyszukiwarki.

Wszystko to sprawia wrażenie, że poszukiwane wiadomości, teksty są dostępne na życzenie. Niestety elektroniczne urządzenia nie ujawnią całego kontekstu związanego z historią poszczególnych dzieł, dziedzictwem kulturowym, społecznym. Nie przeanalizują na żądanie użytkownika znaczenia rezultatów wytworów myśli ludzkiej, jakim jest „słowo pisane”.

Kolejny 15 numer czasopisma „Biblioteka i Edukacja”, którego tematem przewodnim są *Unikalne zbiory bibliotek*, podejmuje próbę przedstawienia i udowodnienia, że słowo drukowane to nie tylko niezwykle, unikalne zbiory ukryte w bibliotekach, które niemożliwe są do przedstawienia w katalogach elektronicznych. Są to także odkrycia archeologiczne dotyczące bibliotek oraz zachowane w pamięci potomnych kolekcje książek zagubionych, bądź zniszczonych w czasie różnych wydarzeń. Wymagają one usystematyzowania, szczegółowego opracowania, a także wyeksponowania i udostępnienia szerokiej rzeszy odbiorców. Te ostatnie działania prowadzone przez biblioteki na rzecz zbiorów z zakresu nauk technicznych zostały omówione w pierwszym prezentowanym artykule Joanny Radzickiej i Heleny Gałek pt. *Dziedzictwo kulturowe: spuścizna ludzkiej kreatywności i ekspresji: unikatowe zbiory Biblioteki Politechniki Krakowskiej zdigitalizowane w ramach projektu EDT*. Drugi artykuł, autorstwa Magdaleny Skrejko pt. „*Zupełnie szczerą wobec siebie i ludzi*”. „*Dzienniki*” Zofii Kosińskiej-Mussilowej... zapoznaje z artefaktami ze zbiorów archiwum Kosińskich herbu Rawicz, zgromadzonymi w Muzeum Fotografii w Krakowie. Są to

obiekty unikatowe, utrwalone na różnych nośnikach, odnoszące się do wydarzeń zbiorowych i indywidualnych. **Sławomir Sobczyk** w tekście *Książka artystyczna ze zbiorów Biblioteki Głównej Akademii Sztuk Pięknych...* przybliżył nam pojęcie książki tworzonej przez artystów, promowanej w Galerii Jednej Książki i zajmującej specjalne miejsce w Bibliotece Głównej ASP w Krakowie. **Spuścizny pracowników nauki w zbiorach Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego Marzeny Błach** to ciekawy materiał, z którym warto zapoznać bibliofilów i naukowców. Autorka omawia kolekcje znamienitych postaci ze świata nauki m.in. profesora Tadeusza Banachiewicza, które znalazły się w zbiorach Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego. Kolejna pozycja w naszym czasopiśmie została poświęcona *Muzeum Podręcznika Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego*. **Piotr Milc** przedstawia historię i zasoby unikalnego w Polsce zbioru, w którym znajdziemy programy i podręczniki szkolne wykorzystywane w procesach dydaktycznych od XIX po XXI w. Ciekawostkę stanowią podręczniki z trzech zaborów wydane w różnych językach. **Renata Ciesielska-Kruczek** w artykule *Zwoje znad Morza Martwego* przybliżył czytelnikom znaleziska archeologiczne związane z manuskryptami sprzed 2000 lat. Odkryte na terenie Pustyni Judzkiej rękopisy obejmują księgi biblijne, komentarze do nich, apokryfy oraz dokumenty dotyczące tajemniczej wspólnoty religijnej zamieszkującej Qumran. Tekst **Ewy Piotrowskiej** pt. *Płonące biblioteki: zagłada dziedzictwa kulturowego* uzmysławia nam, jak spuścizna różnych narodów ulegała destrukcji w czasie konfliktów zbrojnych oraz w wyniku celowych działań zmierzających do zniszczenia śladów przeszłości. Autorka zwraca również uwagę na sposoby zabezpieczenia i ochrony księżnic przed pożarami. Sprawozdanie **Agnieszki Folgi** i **Elżbiety Twardy** *W kręgu miłośników krakowskiej poezji. Słów kilka o konkursie recytatorskim: „Niektórzy lubią poezję”* opisuje konkurs recytatorski zorganizowany przez Bibliotekę Główną we współpracy z Instytutem Filologii Polskiej, Instytutem Nauk o Informacji oraz Biurem Promocji Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Przedsięwzięcie skierowane do młodzieży szkół średnich i podstawowych dostarczyło wielu emocji jurorom i uczestnikom. **Joanna Kołakowska** przedstawia relację z wydarzenia *Biblioteka w stylu... latynoamerykańskim*. Tematyczne spotkania i warsztaty zainicjowane w 2009 r. przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie przyciągają corocznie wielu uczestników. Profesjonalnie przygotowany i dobrany program promuje i przybliży kulturę różnych krajów, w tym przypadku latynoamerykańską. W rekomendacjach **Iwona Górny** omawia publikację pt. *Książka obrazkowa. Wprowadzenie*.

Proponujemy bardzo zróżnicowane teksty, które — mamy nadzieję — zainteresują naszych czytelników. Artykuły do bieżącego numeru recenzowała pani dr hab. Maria Pidłypczak-Majerowicz, której dziękujemy serdecznie za życzliwość i współpracę.

Redakcja dziękuje uprzejmie
wszystkim Autorom za przesłane teksty.
Życzymy ciekawej i inspirującej lektury.